

KlimaatCoalitie
Coalition Climat

Positie van de Klimaat coalitie

Ed. 2026

Voor een rechtvaardige en billijke uitfasering van fossiele brandstoffen

De klimaatcrisis vereist een snelle en rechtvaardige uitfasering van fossiele brandstoffen. België moet daartoe zowel nationaal als internationaal verantwoordelijkheid opnemen. Dat betekent dat we onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen afbouwen, de hefboomen benutten en belemmeringen voor de transitie wegnemen, en investeren in een rechtvaardige transitie, in België én wereldwijd. De Klimaatcoalitie formuleert de volgende aanbevelingen op internationaal en nationaal niveau voor een snelle en rechtvaardige uitfasering van fossiele brandstoffen.

Internationaal luik

1. **Sluit aan bij een coalitie van gelijkgestemde en ambitieuze staten voor een rechtvaardige uitfasering van fossiele brandstoffen** en neem actief deel aan de werkzaamheden die voortvloeien uit de Conferentie van Santa Marta, inclusief de tweede conferentie in Tuvalu. Zet in op de integratie van de resultaten van deze processen in het UNFCCC-kader, onder meer via de aanneming van de Braziliaanse routekaart en het proces van de tweede Global Stocktake.
2. **Sluit aan bij een alliantie van staten tegen ISDS-mechanismen.** Deze alliantie verbindt zich ertoe een einde te maken aan bestaande akkoorden met dergelijke mechanismen, ISDS uit te sluiten van toekomstige akkoorden en inter se-overeenkomsten te onderhandelen die de effecten van 'sunset clauses' ten aanzien van hun respectieve investeerders opheffen¹.
3. **Draag bij aan klimaatfinanciering in het mondiale Zuiden naar rato van het Belgische eerlijke aandeel.** Leef de NCQG-verbintenis na en verdrievoudig de financiering voor adaptatie. Steun daarnaast de aanneming van een verdrag inzake

¹ ¹ In het bijzonder moet België toetreden tot de groep van Europese landen die hebben besloten het Energiehandvestverdrag (EHV) op te zeggen, temeer omdat de Europese Commissie in deze zaak een inbreukprocedure tegen België heeft ingeleid.

internationale fiscale samenwerking dat de winsten van fossiele bedrijven permanent belast, en zet in op een multilaterale oplossing voor onhoudbare schulden.

4. **Werk toe naar een verdrag voor de uitfasering van fossiele brandstoffen** dat een duidelijk tijdschema vastlegt voor de geleidelijke beëindiging van de exploratie, productie en consumptie van fossiele brandstoffen. Dit moet rekening houden met nationale omstandigheden, respectieve capaciteiten, billijkheid, een rechtvaardige transitie en historische verantwoordelijkheid. Besteed daarbij aandacht aan de ecologische en sociale gevolgen van de mijnbouw die nodig is voor de winning van transitietalen, en aan stimulansen voor landen met een hoog energieverbruik om dit te verminderen.
5. **Ondersteun de oprichting van een internationaal mechanisme voor een rechtvaardige transitie**, verankerd in de op COP30 vastgelegde principes van rechtvaardige transitie. Geef dit mechanisme de capaciteit om kennisdeling te versterken en te vertalen naar concrete uitvoering, en waarborg de adequate deelname van relevante belanghebbenden.

Nationaal luik

1. Stel een plan op voor de uitfasering van fossiele brandstoffen en voer het uit

Leg een nauwkeurig tijdschema vast voor de uitfasering van elke fossiele brandstof per sector, te beginnen met een sociaal rechtvaardige afbouw van **subsidies aan fossiele brandstoffen**. Sluit schijnoplossingen uit, zoals massale import van biomassa of het gebruik van waterstof in elektrificeerbare sectoren. Neem ook de geleidelijke ontmanteling op van fossiele infrastructuur die overbodig zal worden, zoals gasnetwerken, en beperk elke nieuwe uitbreiding ervan.

2. Verminder het fossiele energieverbruik

- a. Hanteer sociale rechtvaardigheid als uitgangspunt bij alle maatregelen. Begeleid en ondersteun de meest kwetsbare groepen in de energietransitie, bijvoorbeeld op het vlak van huisvesting en mobiliteit, en voer daartoe uitzonderingsregelingen en begeleidingsmaatregelen in.
- b. Ondersteun een fiscale hervorming die een deel van de fossiele financiering — inclusief directe en indirecte subsidies aan fossiele brandstoffen — heroriënteert, met als doel ten minste **0,5 à 1% van het bbp** te investeren in een transitie die de energierekening van huishoudens verlaagt en alle mogelijke toepassingen elektrificeert.
- c. Versnel de residentiële energietransitie via massale renovatie, ondersteund door premies of renteloze leningen, en via een energiefiscaliteit die koolstofarme verwarmingstechnologieën, zoals warmtepompen, begunstigt. Versterk de daarvoor voorziene financiering en begeleid huishoudens bij deze transitie. Verbied de huurindexering van energievervlindende woningen.
- d. Verduurzaam de mobiliteit door actieve mobiliteit, het gebruik van het openbaar vervoer en autodelen te stimuleren. Verbied de verkoop van voertuigen met een verbrandingsmotor uiterlijk in 2030 en bevorder nu al de keuze voor zuinige elektrische voertuigen.

- e. Neem een plan aan voor de transformatie van de landbouwsector dat landbouwers ondersteunt bij het verminderen van hun afhankelijkheid van synthetische inputs en fossiele brandstoffen en dat agroecologie promoot.

3. Ontwikkel hernieuwbare energie

- a. Geef prioriteit aan de ontwikkeling van offshore windenergie in de Prinses Elisabethzone, vereenvoudig de vergunningsprocedure voor onshore windenergie en ondersteun de installatie van zonnepanelen in dichtbevolkte en sociaaleconomisch achtergestelde gebieden.
- b. Versterk het elektriciteitsnet, verhoog de bevoorradingszekerheid en bouw energiedeling en -opslag uit.
- c. Sluit de oudste en minst efficiënte gascentrales geleidelijk.
- d. Ondersteun coöperatieve energiemodellen die het directe verbruik van hernieuwbare energie stimuleren en meer mensen in staat stellen toegang te krijgen tot hernieuwbare energie tegen een stabiele en betaalbare prijs.

4. Consumeer bewuster

- a. Versterk en bouw de circulaire economie verder uit om onze autonomie op het gebied van energie en grondstoffen te vergroten. Breid de verplichte garantietermijn uit van 2 naar 5 à 10 jaar voor huishoudelijke producten en van 3 naar 5 jaar voor elektronica.
- b. Optimaliseer het gebruik van het bestaande gebouwenbestand door in onderbezette woningen betaalbare wooneenheden te creëren via woningsplitsing. Verminder het aantal leegstaande gebouwen en woningen en maak een einde aan stedelijke sprawl.
- c. Verbied reclame voor goederen en diensten die sterk klimaatschadelijk zijn, evenals reclame voor fossiele bedrijven en vervuilende producten.
- d. Stel een plan op voor de overdracht van accijnskorting op fossiele brandstoffen naar elektriciteit.

5. Plan de rechtvaardige transitie

- a. Werk een gemeenschappelijk en bindend transitiekader uit, inclusief klimaatneutraliteit en emissiereductiedoelstellingen voor de zware industrie, op basis van een goed onderbouwde, ambitieuze, wetenschappelijk gefundeerde, innovatieve en participatief opgestelde routekaart, en stel daartoe een investeringsplan op. Zie erop toe dat alle betrokken partijen — met name de overheid, werkgeversorganisaties en ondernemingen, vakbonden en werknemers, de academische wereld en het maatschappelijk middenveld — dit transitiekader naleven en in de loop van de tijd versterken.
- b. Werk op basis hiervan transitieplannen uit op sectoraal niveau en op het niveau van ondernemingen en/of vestigingen. Stel de uitvoering van deze plannen als voorwaarde voor de toekenning van steunmaatregelen aan ondernemingen.

- c. Werk samen met de sociale partners een plan uit voor een rechtvaardige transitie, ter begeleiding van de reconversie van industrieën die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen, waarbij fatsoenlijk werk en competentieontwikkeling centraal staan.
- d. Garandeer regelgevende stabiliteit met ambitieuze en voorspelbare regels, zodat ondernemingen hun investeringen op korte en middellange termijn kunnen plannen. Zet daarbij ook in op de overdracht van accijnskorting op fossiele brandstoffen naar elektriciteit, als onderdeel van de financiering van de transitie.